

Minnen från Bokedalen

Utdrag ur ett brev från Robert Young, Göteborg, till kommandörkapten William Gibson, Jonsered, den 19/11 1928:

"För att hjälpa upp jordbruket införskrev gamle patron från Skottland min far, som hitkom 1844. Han tog genast itu med att förbättra. - Han lärde folket att plöja - (var den förste som täckdikade, om ej i Sverige så åtminstone i västra Sverige). Införde kålrotsodling här - skjutsar ända uppifrån Skaraborgs län kommo till Jonsered för att köpa "rotbaggas". Far hade dessutom uppdraget som tillsyningsman över jakten och laxfisket. Större delen av dagen fick han sitta på hästryggen för att hinna inspektera alla platser.

Mina livligaste barndomsminnen har jag från tiden 1855-1863, järnvägsbyggets tid. Dessa arbeten började som bekant år 1855 med sträckan Göteborg - Jonsered under överinseende av friherre Nils Ericsson, som hade så gott som oinskränkt makt. - Att börja med fanns blott tvenne lok, "Ajax", svartmålad och "Titan", rödmålad. De båda lokförarna voro engelsmän och den förste eldaren var svensk.

Det första passagerartåget avgick från Göteborg till Jonsered Fabrik den 1 december 1856 (invigning). Tåget var flaggprydt och festligt, omkring 200 personer medföljde. Då tåget närmade sig Jonsered och skulle gå under bron vid Bokedalen bräcktes flaggstängerna, som voro för långa - ett litet intermezzo.

En restaurang med fulla rättigheter fanns i andra våningen vid stationen. Det var ett fasligt leverne om söndagarna, då en massa göteborgare kommo dit. Slagsmål mellan dessa och fabrikspojkar från Jonsered var ganska vanligt och nedtrampning och sönderslagna buteljer m m var störande i den vackra naturen. Förbud mot såväl spriträttigheter som beträdande av skogen måste till sist tillgripas.

Midsommardansen ägde varje år rum å den så kallade Linnekullen. Det var synnerligen högtidligt. Hela Gibsonska familjerna voro närvarande en stund, samt närboende familjer av ståndspersonerna, resande från angränsande socknar samt Göteborg. Förfriskningar från Herrgården och Bokedalen. Baron Dickson utsände alltid ett par packlådor öl och vatten. Att där förekom ett och annat uppträde var ej att undra på, men lämpliga vakter funnos, som höllo ungdomarna på mattan.

Jonsered natur är vida känd för sin storslagenhet. Utsikten över sjön Aspen är underbar! Min barndom tillbringade jag här. Växte upp i denna natur och blev naturmänniska. Att se ut genom fönstren en människans natt ned på den isbelagda sjön och höra dånet från den tjocka isen, som spricker; att på samma gång se mörka smygande män med stora "vedbölor" på ryggen stryka från skogen tvärs över sjön; att höra rävens hesa skällande och grävlingens grymtande och ugglornas skrik; det är intressant - och trolskt!

Fågellivet är mycket rikhaltigt; Jonsered har ju till och med haft som gäst näktergalen 1922. Av rovfåglar finnas t ex den ej vanliga lilla sparvugglan samt den vackra, förnäma pilgrimsfalken. Jag har en gång haft äran att hålla ett föredrag i Biologiska föreningen om fågellivet i Jonsered.

Bokedalen var under Dicksonska tiden i hög kultur som bekant och många gästade den välskötta, natursköna platsen. Kung Oscar I, Karl XV som kronpris, prins Amadeus, Tegnér, Hedén, P.P. Waldenström m fl har varit här. Baron Oscar Dickson hade i hög grad fäst sig för Bokedalen. Nedlade stora kostnader där. Införskrev en mängd guldfasaner och skotska moripor, s k grouzers, men efter några år voro de försvunna. Rävar och rovfåglar togo hand om dem. Bättre resultat erhöll Dickson genom utplantering av rådjur från en djurgård vid Aspens bergsstränder. Dessa djur är nu talrika och vidt spridda.

Dickson var även en förstklassig gentlemanna-laxfiskare. Det var ett sant nöje att se honom graciöst utkasta den långa reven med den glänsande flugan på kroken. Platsen som helst utvaldes syntes vara i ån mellan Bokedalen och Högen. - Hans trogne vän och laxfiskare var gamle major Mörner. Dessa ansågs på sin tid som landets skickligaste laxfiskare.